



Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

N A C R T

DVADESET ČETVRTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period oktobar - decembar 2019.

Podgorica, april 2020.

S a d r Ź a j

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	5
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji.....	10
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	11
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	13
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	13
5. Instrument pretpristupne podrške – IPA.....	15
5.1. IPA I – 2007-2013	15
5.2. IPA II – 2014-2020	16
5.3. Tvining i Tajeks	19
5.4. Makroregionalne strategije	19

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

U izvještajnom periodu zadržan je visok stepen susreta državnog vrha Crne Gore s predstavnicima institucija i država članica Evropske unije. U tom smislu treba istaći susrete predsjednika Crne Gore **Mila Đukanovića**, predsjednika Skupštine **Ivana Brajovića**, predsjednika Vlade **Duška Markovića** i ministra vanjskih poslova **Srđana Darmanovića** s predsjednikom Skupštine Luksemburga **Fernandom Etgenom**, ministrom vanjskih poslova Finske **Pekom Havistom** (*Pekka Haavisto*), državnom sekretarkom Ministarstva vojske Francuske **Ženevjev Darjese** (*Geneviève Darrieussecq*), kao i s predsjednikom Odbora za vanjsku politiku Državnog zbora Slovenije **Matjažom Nemecom**. Tokom zvaničnih susreta prepoznata je važna uloga naše države za stabilnost regiona i iskazano zadovoljstvo dosadašnjim partnerstvom s Crnom Gorom, uz uvjerenje da će se odnosi dodatno osnažiti na svim poljima. Svi sagovornici su se saglasili sa ocjenom da je članstvo u Evropskoj uniji budućnost Balkana te pokazali spremnost da nastave da promovišu uspjeh Crne Gore na integracionom i reformskom putu, kao i politiku proširenja na Zapadni Balkan.

Pored toga, upriličen je i niz susreta crnogorskih zvaničnika s zvaničnicima država članica EU i predstavnicima institucija Unije, poput:

- sastanka predsjednika **Mila Đukanovića**, s visokom predstavnicom Evropske unije za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku **Federikom Mogerini** (*Federica Mogherini*) i liderima država Zapadnog Balkana, održanog 29. X 2019. u Briselu, tokom kojeg je diskutovano o aktuelnostima u regionu i izazovima u procesu integracije i sprovođenja politike usaglašene sa EU standardima;

- susreta predsjednika Skupštine **Ivana Brajovića** s predsjednikom Predstavničkog doma Kipra **Demetrisom Silurisom** (*Demetris Syllouris*) na XIII konferenciji predsjednika parlamenata malih evropskih zemalja 26 - 27. XI 2019. u Nikoziji;

- niza bilateralnih sastanaka delegacije Skupštine Crne Gore koju je predvodio predsjednik Skupštine **Ivan Brajović**, prilikom učešća na Konferenciji predsjednika parlamenata država članica Savjeta Evrope 24 - 25. X 2019. u Strazburu i to s predsjednikom Parlamenta Švedske **Andreasom Norlenom** (*Andreas Norlén*), predsjednikom Senata Holandije **Janom Antonijem Bruijnom** (*Jan Anthonie Bruijn*), predsjednikom Parlamenta Danske **Henrikom Dam Kristensenom**, kao i prvom zamjenicom predsjednika Parlamenta Finske **Tulom Hatajnen** (*Tuula Haatainen*). Tokom ovih susreta je iskazana kontinuirana podrška u ostvarivanju strateškog vanjskopolitičkog cilja Crne Gore – članstvo u Evropskoj uniji, a sagovornici su posebno istakli važnost daljeg jačanja interparlamentarne saradnje na evropskom putu Crne Gore;

- sastanka predsjednika Skupštine **Ivana Brajovića**, 14. X 2019, s predsjednikom Državnog zbora Slovenije **Dejanom Židanom**;

- odvojenih sastanaka predsjednika Skupštine **Ivana Brajovića** s parlamentarnim delegacijama Francuske, Češke i Donje Saksonije;

- susreta predsjednika Vlade **Duška Markovića** s evropskim komesarom za susjedstvo i proširenje **Oliverom Varheljijem** (*Olivér Várhelyi*) i premijerom Italije **Dužepom Konteom** (*Giuseppe Conte*) koji su upriličeni 19. XII 2019. u Rimu, tokom Samita Centralno-evropske inicijative (CEI). Tokom sastanaka je istaknuto da je Crna Gora lider u procesu evropske integracije te da je dalje ubrzanje integracionog procesa od strateškog značaja za funkcionisanje Evropske unije. Crna Gora je na Samitu preuzela od Italije rotirajuće predsjedavanje CEI;

- sastanka predsjednika Vlade **Duška Markovića** s predsjednikom Vlade Malte **Džozefom Muskatom** (*Joseph Muscat*) 18. XI 2019. u Podgorici. Konstatovano je da dvije države njeguju dobre političke i ekonomske odnose, kao i da Malta u potpunosti podržava članstvo Crne Gore u EU, posebno ističući da je na tom putu ostvarila veliki napredak;

- susreta predsjednika Vlade **Duška Markovića** s premijerom Estonije **Jirijem Ratasom** (*Jüri Ratas*) na marginama Konferencije o klimatskim promjenama COP25, koja je održana u Madridu 2. XII 2019. Tom prilikom je istaknuto da će Estonija nastaviti da pruža snažan podsticaj i podršku evropskoj integraciji Crne Gore i ostalih zemalja regiona;

- sastanka predsjednika Vlade **Duška Markovića** s saveznim ministrom ekonomije i energetike Njemačke **Peterom Altmajerom** (*Peter Altmaier*) 22. X 2019. u Podgorici, tokom kojeg je jedna od glavnih tema bila produbljivanje privredne saradnje i intenziviranje njemačkih investicija u Crnu Goru. Tokom posjete potpisan je Sporazum o partnerstvu u administraciji između Vlade Crne Gore i Vlade SR Njemačke;

- neformalnog susreta ministra vanjskih poslova **Srđana Darmanovića** s komesarom za krizne situacije EU **Janezom Lenarčičem**, kao i formalnog susreta s ministrom vanjskih poslova Njemačke **Haikom Masom** (*Heiko Maas*), na marginama Globalnog foruma za izbjeglice, koji je održan 18. XII 2019. u Ženevi. Tom prilikom, razmijenjena su mišljenja o evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, te ukazano na značaj nastavka procesa proširenja Unije;

- učešća ministra vanjskih poslova **Srđana Darmanovića** 20. XI 2019. u Briselu, na sastanku šefova diplomatija zemalja članica NATO. Na marginama sastanka ministar Darmanović je razgovarao s ministrom vanjskih poslova Mađarske **Peterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*);

- učešća ministra vanjskih poslova **Srđana Darmanovića** na IV regionalnom forumu Unije za Mediteran pod nazivom „Trasiranje puta pred nama“, koji je održan 10. X 2019. u Barseloni. Na marginama Forumu, ministar Darmanović imao je susret s ministrom vanjskih poslova Španije **Žozepom Boreljem** (*Josep Borrell*) i alternativnim ministrom

vanjskih poslova Grčke **Miltiadisom Varviciotisom** (*Miltiadis Varvitsiotis*). Ključna tema razgovora s zvaničnikom Grčke je bio proces evropske integracije, a posebno je iskazano zadovoljstvo davanjem zelenog svjetla Grčke na Izvještaj o ispunjenosti mjerila za otvaranje poglavlja 8 - Konkurencija;

- učešća ministra vanjskih poslova **Srđana Darmanovića** na XXVI zasijedanju Ministarskog savjeta, koji je 5. i 6. XII 2019. održan u Bratislavi. U fokusu Ministarskog savjeta bilo je smanjenje posljedica konflikata, borba protiv radikalizacije i terorizma, jačanje kapaciteta OEBS-a, kao i doprinos Organizacije u dostizanju ciljeva održivog razvoja. Na marginama Ministarskog savjeta šef crnogorske diplomatije razgovarao je s ministrom vanjskih poslova Austrije **Aleksandrom Šalenbergom** (*Alexander Schallenberg*), ministrom vanjskih poslova i trgovine Irske **Simonom Koveney** (*Simon Coveney*), ministrom vanjskih poslova Holandije **Stefom Blokom**, zamjenicom šefa diplomatije Italije **Marinom Sereni**, državnim sekretarom za Evropu i vanjske poslove Republike Francuske **Žan Batistom Lemoanom** (*Jean-Baptiste Lemoyne*), kao i zamjenikom ministra vanjskih poslova Finske **Mati Antonenom**.

- učešća ministra **Srđana Darmanovića** na sastanku strateške grupe za Zapadni Balkan koja je, u okviru Evropskog savjeta za međunarodne odnose (ECFR), održana 10. i 11. XI 2019. u Sofiji. Šef crnogorske diplomatije je, zajedno s pomoćnikom ministra vanjskih poslova Bugarske **Petkom Dojkovim**, otvorio sastanak u čijem fokusu je bila „granična pitanja na Zapadnom Balkanu“ i „cijena izostanka proširenja“.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa je **32 otvorena poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U izvještajnom periodu u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 24. X 2019. usvojila **Izvještaj o realizaciji obaveza iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2019-2020. za I, II i III kvartal 2019.**

Vlada je 19. XII 2019. usvojila **Dvadeset treći kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul – septembar 2019.** Vlada je 3. X 2019. usvojila **Jedanaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period januar – jun 2019. godine.**

S ciljem informisanja Evropske komisije o realizovanim aktivnostima u okviru pregovaračkog procesa, Vlada je 19. XII 2019. usvojila **I Prilog izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za period 1. januar 2019 – 1. novembar 2019**, koji obuhvata

političke i ekonomske kriterijume, kao i pregled realizovanih aktivnosti i statističkih podataka za sva pregovaračka poglavlja.

U cilju održavanja dinamike u procesu pristupanja Evropskoj uniji, Vlada je 3. X 2019. usvojila odluke o izmjeni dvije Odluke o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračka poglavlja 2 - Sloboda kretanja radnika i 13 – Ribarstvo.

U oblasti vladavine prava, Evropska komisija je sredinom novembra 2019. predstavila državama članicama Evropske unije **Nezvanični radni dokument o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori**, koji je razmotren na **sjednici Savjeta za vladavinu prava** 2. XII 2019, u prisustvu šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori **Aiva Orava**. U dokumentu se konstatuje da je nastavljen rad na zakonodavnom usaglašavanju s pravnom tekovinom EU, izgradnji institucija i bilansu rezultata u svim oblastima, uz određene izazove koji i dalje postoje. U periodu od 26 - 29. XI 2019. održana je peer review misija na temu borbe protiv terorizma i prevencije/borbe protiv nasilnog ekstremizma. Cilj misije bio je da se obezbijedi procjena strateškog i zakonodavnog okvira, kao i institucionalnih i operativnih kapaciteta pravosuđa, obavještajnih agencija i organa za sprovođenje zakona u ovoj oblasti iz perspektive pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

U okviru pregovaračkog poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe, Koordinaciono tijelo za nadzor na tržištu je 24. XII 2019, na osnovu Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, utvrdilo **Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2020**, koji je objavljen na internet stranici Uprave za inspekcijske poslove Crne Gore.

Skupština je 17. XII 2019. donijela **Zakon o javnim nabavkama, Zakon o javnom – privatnom partnerstvu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama**, čije je donošenje predstavljalo glavni uslov za ispunjenje prvog završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 5 – Javne nabavke. Donošenjem seta zakona stvara se osnov za dalje unapređenje cjelokupne politike javnih nabavki, kroz uvođenje potpune elektronske komunikacije i povećanje transparentnosti u tom sistemu. Takođe, u periodu od 18 - 22. XI 2019. održana je peer review misija koja se prvenstveno odnosila na nabavke u zdravstvu i saobraćaju, kao i na ugovaranje većih infrastrukturnih projekata. Glavni ciljevi ove misije su bili sagledavanje načina na koji sistem javnih nabavki u Crnoj Gori funkcioniše, saradnja među institucijama i kontrola odluka u oblasti javnih nabavki, odnosno načina na koji se donose i sprovode odluke.

U okviru poglavlja 6 – Privredno pravo, Vlada je 24. X 2019. utvrdila **Predlog zakona o privrednim društvima**, kojim će se Crna Gora približiti realizaciji zahtjeva Evropske komisije u pravcu ispunjenja drugog završnog mjerila.

U okviru poglavlja 7 - Pravo intelektualne svojine, Vlada je 28. XI 2019. utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima**, kojim je postignuta potpuna usklađenost s Direktivom 2014/26 o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

Crna Gora je **zvaničnu potvrdu ispunjenosti početnih mjerila u poglavlju 8- Konkurencija** dobila 4. XII 2019, nakon čega je 6. XII 2019. dostavila Pregovaračku poziciju za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Crne Gore EU za poglavlje 8 – Konkurencija.

U okviru pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge, Skupština je 2. XII 2019. donijela **Zakon o kreditnim institucijama, Zakon o sanaciji kreditnih institucija, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka i Zakon o zaštiti depozita**. Utvrđivanjem seta finansijskih zakona u velikoj mjeri se ispunjava prvo završno mjerilo koje se odnosi na postizanje naprednog nivoa usklađenosti nacionalnog s evropskim zakonodavstvom u oblasti bankarstva i finansijskih konglomerata. Takođe, predloženim setom zakona nacionalno zakonodavstvo u oblasti bankarstva se usaglašava sa Direktivom 2014/59 o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava tzv. BRRD Direktivom i to na način što će se: Zakonom o sanaciji kreditnih institucija regulisati oblasti koje se odnose na pokretanje postupka sanacije, sanacione planove, mjere i instrumente sanacije, sanacioni fond; Zakonom o kreditnim institucijama regulisati oblasti koje se odnose na superviziju kreditnih institucija, obezbjeđivanje finansijske pomoći u okviru grupe kreditnih institucija i supervizorske mjere rane intervencije; Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o likvidaciji i stečaju banaka regulisati oblasti koje se odnose na novi redosljed prioriteta pri namirenju povjerilaca banke u stečaju i Zakonom o zaštiti depozita regulisati oblasti koje se odnose na uvođenje premije na bazi rizika, skraćanje roka isplate, harmonizaciju iznosa garantovanog depozita i mogućnost korišćenja sredstava Fonda za zaštitu depozita.

U okviru pregovaračkog poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji, Vlada je utvrdila četiri predloga zakona u cilju unapređenja oblasti elektronskih usluga i široj upotrebi servisa koji građanima i privrednim subjektima treba da olakšaju dostupnost pojedinih usluga putem interneta, pojednostave procedure i olakšaju poslovanje. S tim u vezi, Vlada je 17. X 2019. utvrdila **Predlog zakona o e-upravi** i 31. X 2019. **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj identifikaciji i popisu**. Takođe, i ako nije dio završnih mjerila u ovom poglavlju, a s ciljem postupanja po preporukama iz medijske analize JUFREX, kao i unapređenja medijskog ambijenta i obezbjeđenja uslova za objektivne i nepristrasne medije i slobodno izražavanje, Vlada je 31. X 2019. utvrdila **Predlog zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore** i 5. XII 2019. **Predlog zakona o medijima**.

U okviru pregovaračkog poglavlja 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, u periodu od 13 - 15. XI 2019. održana je peer review misija za sektor vina i politiku kvaliteta. Cilj misije

bio je sagledavanje trenutnog stanja u ovim oblastima i davanje preporuka za dalje unapređenje i usklađivanje sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU.

U okviru pregovaračkog poglavlja 12, Vlada je 26. XII 2019. donijela **Inoviranu strategiju Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja**. Strategija je struktuirana u skladu sa drugim završnim mjerilom za otvaranje pregovora, a inovirani tekst je u vezi sa trećim završnim mjerilom, koje se odnosi na uspostavljanje i razvijanje relevantne administrativne strukture u skladu sa pravnom tekovinom EU, posebno kada je riječ o kontroli bezbjednosti hrane, te nastavljanju jačanja administrativnih kapaciteta i infrastrukture, odnosno, sposobnosti Crne Gore da pokaže da će imati neophodne administrativne kapacitete za pravilno sprovođenje i primjenu cjelokupne pravne tekovine obuhvaćene pregovaračkim poglavljem 12.

Vlada je 12. XII 2019. utvrdila **Predlog zakona o uređenju tržišta u ribarstvu i akvakulturi i Predlog zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi**, koji predstavljaju uslov za ispunjenje prvog završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 13 – Ribarstvo.

Vlada je 17. X 2019. utvrdila **Predlog zakona o dopunama Zakona o ugovorima u prevozu u drumskom saobraćaju**. Utvrđivanje propisa je jedan od uslova za ispunjenje trećeg završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 14 – Saobraćajna politika, koje se odnosi na usklađivanje s pravnom tekovinom o pravima putnika u svim oblastima saobraćaja. Takođe, u oblasti pomorskog saobraćaja, Vlada je 31. X 2019, utvrdila **Predlog zakona o pravima putnika u pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi**, koji je u potpunosti usklađen s Regulativom 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem ili unutrašnjim plovnim putevima.

U okviru pregovaračkog poglavlja 16 – Porezi, Crna Gora je 3. X 2019. u Parizu potpisala **Multilateralnu konvenciju o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreskim pitanjima**. Skupština je 17. XII 2019. donijela **Zakon o potvrđivanju navedene Konvencije**, kojim se omogućava sprovođenje Konvencije u cilju pružanja pomoći između država potpisnica, u vidu razmjene informacija na zahtjev automatski i spontano, pomoć u naplati inostranih poreskih potraživanja, kao i pomoć u dostavljanju dokumentacije. Potpisivanje Konvencije predstavlja značajan korak naprijed ne samo u ispunjavanju međunarodnih obaveza Crne Gore u oblasti oporezivanja, već i u poboljšanju transparentnosti i jačanju poreske discipline poreskih obveznika. Vlada je 21. XI 2019. usvojila Informaciju o potrebi pristupanja Crne Gore Inkluzivnom okviru za BEPS. Crna Gora se 5. XII 2019. **pridružila Inkluzivnom okviru za BEPS** te na taj način ispunila i poslednji od tri kriterijuma koje je propisao Savjet EU.

U okviru pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika, Vlada je 12. XII 2019. donijela **Odluku o godišnjem planu zvanične statistike za 2020.**

Skupština je 24. XII 2019. donijela **Zakon o radu**, koji je usklađen s propisima Evropske unije (14 direktiva) i Međunarodne organizacije rada, a koji direktno utiče na ispunjenje prvog završnog mjerila poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje.

U okviru poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, Vlada je 24. X 2019. donijela **Industrijsku politiku Crne Gore 2019 – 2023 sa Akcionim planom za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore 2019 - 2023, za period 2019 - 2020.** Donošenjem ove politike, Crna Gora je realizovala sve aktivnosti u pravcu ispunjenja jedinog završnog mjerila u ovom pregovaračkom poglavlju i stekla uslove za njegovo privremeno zatvaranje.

U okviru pregovaračkog poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene, donijeti su sljedeći zakoni: **Zakon o zaštiti morske sredine i Zakon o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena**, kao i veliki broj podzakonskih akata. Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” u saradnji sa Svjetskom bankom. Finalizovane su aktivnosti koje se odnose terenski rad mapiranja staništa i vrsta u alpskom biogeografskom u cilju uspostavljanja Natura 2000 mreže, koji koordinira Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i koji se finansira iz državnog budžeta. Takođe, realizovane su i aktivnosti u okviru projekata „Očuvanje i održivo korišćenje biodiverziteta na područjima Prespanskog, Ohridskog i Skadarskog jezera (CSBL)” i „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“, koji koordinira Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a finansira Globalni fond za životnu sredinu. Usvojen je i **Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035)**, 3. X 2019, koji je dostavljen Evropskoj komisiji zajedno sa Planom implementacije Direktive o komunalnim otpadnim vodama 91/271/EEC (DSIP) i Informacijom o pripremi i glavnim elementima plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035). Realizacija IPA 2016 projekta „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“, u okviru kojeg će se raditi na implementaciji Direktive o nitratima, Direktive o podzemnim vodama, Direktive o poplavama i Okvirne direktive o morskoj strategiji je počela 15. XI 2019, a trajaće do novembra 2022.

U okviru pregovaračkog poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, Koordinaciono tijelo za nadzor na tržištu je 24. XII 2019. utvrdilo **Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2020.** kojim se sprovode mjere proaktivnog nadzora proizvoda na crnogorskom tržištu u cilju obezbjeđenja njihove bezbjednosti na tržištu. Takođe, Skupština je 22. XI 2019. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača** u koji su u

potpunosti prenijete Direktiva 2011/83 o pravima potrošača i Direktiva 2013/11 o vansudskom rješavanju potrošačkih sporova.

U okviru pregovaračkog poglavlja 29 – Carinska unija, Vlada je 26. XII 2019. donijela **Uredbu o carinskoj tarifi za 2020.**

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

18. XI 2019. – Održana Konferencija za medije povodom predstavljanja Radnog dokumenta EK o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori

Ključne nalaze iz radnog dokumenta Evropske komisije predstavili su glavni pregovarač, **Aleksandar Drljević** i pregovarač za 23. i 24. poglavlje i generalna direktorica u Ministarstvu pravde, **Marijana Laković Drašković**. Konferencija za medije je dio projekta koji organizuju Kancelarija za evropske integracije i Fondacija Konrad Adenauer, radi boljeg i svestranijeg informisanja javnosti o toku procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

6. XII 2019. – Organizovan okrugli sto „Sloboda kretanja radnika – Temeljna vrijednost EU“

Imajući u vidu značaj slobode kretanja radnika, kao i aktuelnost teme migracija i njihovog uticaja na tržište rada, Generalni sekretarijat Vlade u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Unijom slobodnih sindikata Crne Gore, organizovao je okrugli sto „Sloboda kretanja radnika – Temeljna vrijednost EU“.

7. XII 2019. – Otvoren park ispred Rektorata UCG

U okviru projekta EU4ME, otvoren je park ispred Rektorata Univerziteta Crne Gore. Park su zvanično obišli i otvorili glavni pregovarač **Aleksandar Drljević**, rektor Univerziteta Crne Gore **Danilo Nikolić** i šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivo Orav**. U parku je zasađeno više od 60 sadnica obezbijedenih kroz projekat EU4ME i postavljen parking za bicikla.

12. XII 2019. – Organizovano online takmičenje „Koliko znaš o EU?“

Na takmičenju je učestvovalo 140 učenika i učenica završnih razreda osnovnih škola. **Marija Goranović**, učenica VIII razreda Osnovne škole „Savo Pejanović“ iz Podgorice, osvojila je prvo mjesto na takmičenju. Drugoplasirani je **Jovan Šaranović**, učenik IX razreda iste škole, dok je na trećem mjestu **Luka Dedijer**, učenik IX razreda Osnovne škole „Orijenski Bataljon“ iz Bijele u hercegovačkoj opštini. Kviz je sproveo Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji u okviru projekta „EU4ME“ koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP.

17. XII 2019. – Generalni sekretarijat Vlade organizovao okrugli sto „Saradnja Vlade i NVO u procesu pristupanja EU“

U okviru okruglog stola, koji je organizovan u okvir projekta EU4ME, koji finansira EU, a sprovodi UNDP, predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** razgovarao je s predstavnicima nevladinih organizacija. Ukazano je na značaj kontinuiteta dijaloga između predstavnika NVO i Vlade i ocijenjeno da je ambijent za rad NVO značajno unaprijeđen novim zakonodavnim aktivnostima u toj oblasti.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U skladu sa novom fazom praćenja pregovaračkog procesa, rad Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u izvještajnom periodu obilježilo je intenzivni nadzor pregovaračkog procesa, kroz praćenje konkretnih rezultata i projekata nadležnih institucija u okviru ključnih pregovaračkih poglavlja. U tom smislu, period oktobar - decembar bio je posvećen pregovaračkom poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene. Takođe, razmotreno je nekoliko dokumenata iz procesa pristupanja i nastavljen rad na intenziviranju parlamentarne saradnje, kako na regionalnom nivou između susjednih država, tako i sa državama članicama EU.

U okviru svoje **nadzorne uloge** u procesu pregovora sa Evropskom unijom, Odbor je organizovao dvije sjednice, dva okrugla stola i četiri posjete crnogorskim opštinama.

Na 34. sjednici Odbora za evropske integracije, održanoj 14. XI 2019, u prisustvu glavnog pregovarača **Aleksandra Drljevića** i pregovarača za poglavlja 23 i 24 **Marijane Laković Drašković**, Odbor je predložio Skupštini zaključak da usvoji Jedanaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju, za period januar – jun 2019. i usvojio Dvadeset drugi kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period april – jun 2019.

Takođe, 13. XII 2019, na 35. sjednici Odbora, organizovano je konsultativno saslušanje na temu izazova u pregovorima u oblasti životne sredine i klimatskih promjena (poglavlje 27). Sjednici su prisustvovali **Marko Mrdak**, zamjenik glavnog pregovarača za poglavlja pravne tekovine EU, **Ivana Vojinović**, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu, šefica Radne grupe i članica Pregovaračke grupe za poglavlje 27, **Dragan Asanović**, generalni direktor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, **Nikola Medenica**, direktor Agencije za zaštitu prirode i životne sredine i **Elvir Klica**, direktor JP Nacionalni parkovi. Konsultativnom saslušanju prethodila su dva okrugla stola na temu izazova iz oblasti koje pokriva poglavlje 27 i više posjeta

opštinama. Prvi okrugli sto „Jesmo li spremni za zdravu životnu sredinu po standardima Evropske unije?“, posvećen upravljanju otpadom i otpadnim vodama i kvalitetu vazduha, organizovan je 15. XI 2019, a drugi, posvećen pitanjima upravljanja lokalitetima od posebnog interesa i uticaju kapitalnih projekata na životnu sredinu, 22. XI 2019. Dalje, članovi Odbora posjetili su Glavni grad Podgorica (17. X 2019), opštine Ulcinj (11. X 2019), Pljevlja i Šavnik (18. X 2019) i Herceg Novi (25. X 2019), tokom kojih su imali priliku da razgovaraju sa rukovodstvom lokalnih samouprava o pitanjima od posebne važnosti u okviru pregovaračkog poglavlja 27, kao što je uticaj kapitalnih projekata na životnu sredinu. Osim toga, diskutovano je i na temu upravljanje otpadnim vodama i tretiranje otpada, komunalna infrastruktura, kao i upravljanja zaštićenim područjima, među kojim i o mogućnostima za rješavanje pitanja ulcinjske Solane.

U dijelu **parlamentarne diplomatije**, predsjednik Odbora Slaven Radunović i članovi **Daliborka Pejović** i **Momčilo Martinović** boravili su u posjeti Islandu, od 26 - 28. XI 2019, na poziv predsjednice Odbora za vanjske poslove islandskog Parlamenta, **Sigridur Andersen** (*Sigríður Ásthildur Andersen*). Cilj posjete bio je upoznavanje sa dobrim praksama i rješenjima Islanda u odnosu na ekološke i energetske probleme, kroz razgovor sa islandskim ekspertima, kao i razmatranje mogućnosti primjene sličnih praksi u kontekstu prilika u Crnoj Gori.

Predsjednik Odbora je učestvovao na plenarnom zasijedanju LXII Konferencije odbora za evropske poslove parlamenata Evropske unije (COSAC), koje se u okviru finskog predsjedavanja Evropskoj uniji, održalo u Helsinkiju od 1 - 3. XII 2019.

Predsjednik i članovi Odbora održali su nekoliko sastanaka i bili domaćini poslanicima Nacionalne skupštine Francuske, parlamenata Češke i Slovenije. Cilj posjeta bilo je bolje upoznavanje sa trenutnim stanjem, napretkom i izazovima Crne Gore u procesu evropske integracije, te razmatranju mogućnosti za pružanje podrške i razmjenu iskustva.

Članovi Sekretarijata Odbora održali su dva radna sastanka sa delegacijama Sjeverne Makedonije i Bugarske, kako bi razmjenili iskustva rada službenika na nivou parlamenata i vlada u cilju efikasnije dinamike pregovaračkog procesa sa tehničkog i administrativnog nivoa.

U skladu s intenziviranom saradnjom sa nevladinim sektorom, članovi Odbora za evropske integracije učestvovali su na više konferencija nevladinih organizacija, u svojstvu panelista - konferenciji Centra za monitoring „Crna Gora u susret novom modelu politike proširenja Evropske unije: Podsticaj ili izgovor za propuštene šanse?“, konferenciji Građanske alijanse „Izazovi Crne Gore u pregovaračkim poglavljima 23 i 24“ i panelu „Institucije u procesu pregovora“.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

U okviru sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju održan je niz redovnih sastanaka s predstavnicima institucija EU. U Briselu su održani sastanci: Devetog **Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku** (1 – 2. X 2019), Dvanaestog **Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo** (3. X 2019) i Dvanaestog **Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze** (7. XI 2019). U Podgorici su održani sastanci: Devetog **Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost** (8 – 9. X 2019), kao i Dvanaestog **Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku** (14. XI 2019).

Sedmi sastanak **Posebne radne grupe za reformu javne uprave (PAR)** je održan 10 – 11. X 2019. u Podgorici.

Trinaesta sjednica **Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Zajednice opština Crne Gore** održana je 15. X 2019. u Tivtu.

Deveti sastanak **Odbora za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 5. XII 2019. u Podgorici.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **64 predloga propisa, od čega je 49 zakona i 15 podzakonskih akata**. Od ukupnog broja datih mišljenja u četvrtom kvartalu 2019, **33 akta sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega 27 zakona i 6 podzakonskih akata**.

1.	Predlog zakona o dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu	MPA
2.	Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova	MPA
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku	MPA
4.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima	MPA
5.	Predlog zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture	MUP
6.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	MUP
7.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i	MUP

	obalsku stražu u Crnoj Gori	
8.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	MUP
9.	Predlog zakona o javno privatnom partnerstvu	MIF
10.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju	MIF
11.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	MIF
12.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu	MJU
13.	Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji	MZD
14.	Predlog zakona o lijekovima	MZD
15.	Predlog zakona o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju	MSP
16.	Predlog zakona o pravima putnika u pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi	MSP
17.	Predlog zakona o privrednim društvima	MEK
18.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	MEK
19.	Predlog zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina	MEK
20.	Predlog zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi	MPR
21.	Predlog zakona o uređenju tržišta u ribarstvu i akvakulturi	MPR
22.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu	MPR
23.	Predlog zakona o zaštiti morske sredine	MRT
24.	Predlog zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena	MRT
25.	Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	MRT
26.	Predlog zakona o radu	MRS

27.	Predlog zakona o Fondu rada	MRS
28.	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2020. godinu	MIF
29.	Predlog uredbe o izmjeni i dopuni Uredbe o aditivima koji se mogu koristiti u hrani	MPR
30.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminanata u hrani	MPR
31.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište	MPR
32.	Predlog uredbe o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola	MRT
33.	Predlog odluke o izmjeni i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. godine povodom situacije u Ukrajini	MVP

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA I – 2007-2013

Kada je u pitanju pretpristupna podrška EU za period 2007-2013 (IPA I), završeno je sprovođenje svih odobrenih projekata, uključujući i projekat Unapređenje sistema vodosnabdijevanja i izgradnja sistema za tretman otpadnih voda u Beranama, čije je sprovođenje bilo produženo i tokom 2019. Finalni radovi na projektu su završeni tokom decembra 2019, što je potvrđeno izdavanjem potvrde o preuzimanju za sva tri segmenta projekta. Potvrde su izdate za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, novoizgrađenu kanalizacionu mrežu i objekte na vodovodnoj mreži.

5.2. IPA II – 2014-2020

Tokom IV kvartala 2019. nastavljeno je sa sprovođenjem ugovorenih projekata iz programa IPA 2014 i IPA 2015, kao i sa pripremama za ugovaranje projekata obuhvaćenih programima IPA 2016 i IPA 2017. Finansijski sporazum između Vlade i Evropske komisije za program IPA 2018 potpisan je 2. XII 2019, čime su ispunjeni formalno-pravni preduslovi za početak sprovođenja odobrenih projekata. Odbor Evropske komisije za Ipu je odobrio i programe IPA 2019 i IPA 2020 u oktobru, odnosno u novembru 2019, tako da se u narednom periodu očekuje potpisivanje finansijskih sporazuma za ova dva programa.

Kada je riječ o programima sektorske budžetske podrške, Evropska komisija je 15. XI 2019. uplatila treću (varijabilnu) tranšu sektorske budžetske podrške za integrisano upravljanje granicom u iznosu od 3,9 miliona eura. Takođe, nakon analize dostavljene dokumentacije i procjene ispunjenosti indikatora, Evropska komisija je 28. XI 2019. izvršila uplatu druge (varijabilne) tranše sektorske budžetske podrške za reformu javne uprave u iznosu od 2,07 milion eura.

U dijelu aktivnosti koje se odnose na nadgledanje odobrenih programa i projekata, u Podgorici je 20. XI 2019. održan redovni sastanak Sektorskog nadglednog odbora za programe Ipe II, dok je 6. XII 2019, takođe u Podgorici, održan IPA nadgledni odbor. Vlada je, na predlog Kancelarije za evropske integracije, 19. XII 2019. razmotrila i usvojila **Informaciju o programima podrške Evropske unije Crnoj Gori za 2019.**

Kada je u pitanju IPARD II, tokom IV kvartala 2019. nastavljen je rad na ugovaranju i isplati projekata dostavljenih u okviru objavljenih javnih poziva za *Mjeru 1 – Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava* i *Mjeru 3 – Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda*. Dodatno, pokrenuta je inicijativa ka Generalnom direktoratu Evropske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj za produženje N+3 pravila iz Finansijskog sporazuma za IPARD II, koja se odnosi na vremenski okvir trošenja sredstava opredijeljenih za svaku pojedinačnu budžetsku godinu. Evropska komisija je 12. XII 2019. obavijestila Crnu Goru da je N+3 rok produžen na N+4 za budžetsku alokaciju za 2016. Na ovaj način će se resornim institucijama i poljoprivrednim proizvođačima omogućiti da maksimalno iskoriste dostupna IPARD sredstva.

Programi Višekorisničke Ipe

U novembru 2019, Evropska komisija je usvojila preostale projekte koji su planirani programom Višekorisničke Ipe 2019. Nastavljen je rad na finalizaciji projekata koji su planirani programom Višekorisničke Ipe 2020. S tim u vezi, u Briselu je 24 - 25. X 2019. održan redovni koordinacioni sastanak na kome se raspravljalo o nacrtu ovog programa. U

toku je konsultativni proces sa državama korisnicama Višekorisničke Ipe, u cilju finalizacije planiranih projekata čije se usvajanje očekuje sredinom 2020.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Evropska komisija je na dvadeset prvom sastanku Upravnog odbora Zapadnobalkanskog investicionog okvira, koji je 17. XII 2019. održan u Londonu, **odobrila projekat koji je Crna Gora podnijela u okviru IV poziva za kofinansiranje investicija. Projekat se odnosi na vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda u Bokokotorskom zalivu, II faza.** Ukupan budžet projekta je 25,1 milion eura, a EU je do sada obezbijedila grant vrijednosti 4,7 miliona eura za prvu fazu i 4,4 miliona eura za drugu fazu. Ostatak će biti finansiran kreditom Njemačke razvojne banke (KFW) u iznosu od 14 miliona eura i sopstvenim sredstvima u iznosu od oko 2 miliona eura.

U okviru V poziva za kofinansiranje investicija, koji je zatvoren 6. XII 2019, dostavljena je jedna projektna prijava – *Rekonstrukcija željezničke pruge Vrbnica-Bar*. Projekat se odnosi na rekonstrukciju deset čeličnih mostova i gornjeg stroja pruge na dionici Bioče-Podgorica. Ukupan budžet projekta je 38 miliona eura, a predloženo je da EU obezbijedi grant vrijednosti 19 miliona eura, dok će ostatak biti finansiran kreditom Evropske investicione banke. Odluku o ocjeni ove projektne prijave Evropska komisija će donijeti tokom 2020.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. U finansijskoj perspektivi 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde. Godišnji troškovi učešća u ovim programima uplaćivani su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, a iz Instrumenta pretpristupne podrške se obezbjeđuju sredstva za refundaciju dijela troškova učešća.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, nastavljeno je sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga. Takođe, u izvještajnom periodu je nastavljen proces ocjenjivanja projektnih

predloga dostavljenih u okviru Drugog poziva za tematske projekte koji se tiču zaštite životne sredine i podsticanja zapošljavanja, uključujući socijalnu i kulturnu inkluziju. Finansijski sporazum za 2018. potpisan je od strane Crne Gore 13. XI 2019.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora, trenutno se sprovodi jedan projekat ugovoren kroz Prvi poziv za dostavljanje projektnih predloga, dok su preostala dva projekta iz ovog poziva završena. Od 11 projekata odobrenih u okviru Drugog poziva, do sada je ugovoreno 10 projekata i njihovo sprovođenje je u toku. Finansijski sporazum za 2018. je potpisan od strane Crne Gore 25. XI 2019.

U okviru programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo, nastavljeno je sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga. Takođe, u izvještajnom periodu je nastavljen proces ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Drugog poziva za tematske projekte koji se tiču podsticanja zapošljavanja, uključujući socijalnu i kulturnu inkluziju, kao i podsticanja turizma, kulturnog i prirodnog nasljeđa. Finansijski sporazum za 2018. potpisan je od strane Crne Gore 11. XI 2019.

U izvještajnom periodu nastavljeno je sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga za program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora. Drugi poziv je objavljen 12. IX i trajao je do 27. XII 2019, a evaluacija pristiglih projektnih predloga biće sprovedena tokom 2020. Peti sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje programa održan je 25. XII 2019. u Podgorici. Finansijski sporazum za 2018. potpisan je od strane Crne Gore 25. XII 2019.

U okviru trilateralnog Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru, nastavljeno je uspješno sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga. U Sarajevu je 29 - 30. X 2019. održan četvrti sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje, na kojem je odobrena lista od 30 projekata koji su predloženi za finansiranje u okviru Drugog poziva. U toku izvještajnog perioda, započet je proces ugovaranja projekata odobrenih u okviru Drugog poziva.

Kada je riječ o trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru, na sastanku Zajedničkog odbora za nadgledanje, održanom 18 -19. XII 2019. u Tivtu, odobreno je za ugovaranje 29 projekata u okviru Drugog ciljanog poziva. Projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva uspješno se sprovode.

Što se tiče Dunavskog transnacionalnog programa (DTP), u toku je druga faza postupka ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva. U toku izvještajnog perioda, nastavljeno je sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, dok je sprovođenje projekata iz Prvog poziva završeno.

Kada je riječ o Jadransko-jonskom transnacionalnom programu (ADRION), u izvještajnom periodu nastavljeno je sprovođenje projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje projektnih predloga. U toku je postupak optimizacije budžeta i ugovaranja 22 projektna predloga odobrena u okviru Drugog poziva, kao i evaluacija projekata iz Trećeg poziva. Sastanak Odbora za nadgledanje programa održan je u Rimu 10. XII 2019.

U okviru Mediteranskog transnacionalnog programa (MED), održani su sastanci Evaluacionog odbora i Odbora za nadgledanje 22 - 23. X 2019. u Atini (Grčka). Tom prilikom odobreni su projekti Prvog poziva za strateške, Drugog za horizontalne i Trećeg poziva za modularne projekte.

Tokom četvrtog kvartala 2019, nastavljeno je sprovođenje aktivnosti u okviru projekta *Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom* (PANORAMED). Sastanak Koordinatora i redovni sastanak Upravnog odbora održani su 10 - 12. XII 2019. u Zagrebu (Hrvatska).

5.3. Tvining i Tajeks

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata Tvining i Tajeks.

5.4. Makroregionalne strategije

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i strateški projekat „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region – Facility Point“

U posljednjem kvartalu 2019, nastavljene su aktivnosti na koordinaciji i praćenju sprovođenja Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) na nacionalnom nivou. Sastanak nacionalnih koordinatora Strategije EU za Jadransko-jonski region i Deseti sastanak Upravnog odbora Strategije EU za Jadransko-jonski region održani su 21 - 22. X 2019. u Beogradu (Srbija). Takođe, nastavljeno je sprovođenje strateškog projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“. Osmi sastanak Nadglednog odbora za ovaj strateški projekat je održan 2 - 3. XII 2019. u Beogradu (Srbija).

Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR)

Sastanak nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region je održan 21 - 22. XI 2019. u Zagrebu (Hrvatska).